

Cipressen domineren het landschap

het stads- of dorpsgezicht als geheel. In steden als Siena of Lucca, maar ook in veel kleinere dorpen kan geen huiseigenaar zomaar de voorgevel bepleisteren of de dakpannen veranderen. Bij elke aanpassing moeten de authentieke bouwvormen en materialen worden gebruikt. Welstandscommissies hebben verreikende bevoegdheden en waken over de naleving van de geldende bepalingen; zeker in het noorden en midden van Italië is men hierin erg streng, maar het heeft er wel toe bijgedragen dat talloze Toscane steden nog even mooi en knus zijn als vroeger.

Gastronomie

Twee zaken die onlosmakelijk verbonden zijn met de Toscaanse manier van leven zijn goed eten en goede wijn. De Toscaanse keuken is van oorsprong een boerenkeuken; maar tegenwoordig is deze in veel restaurants op creatieve wijze aangepast aan de moderne verfijnde smaak. Goed eten kan niet alleen in toprestaurants. Ook eenvoudige trat-

toria's serveren heerlijke gerechten. In tegenstelling tot andere Italianen aten de inwoners van Toscane vroeger amper pasta. Als eerste gang werd er meestal een soep geserveerd. Dit is nu wel anders, maar nog steeds vormen soepen en eenpansgerechten de basis van de regionale keuken, zoals *ribollita* (een eenpansgerecht met brood en verschillende soorten groente), de dikke tomatensoep *pappa al pomodoro*, de in de Maremma geliefde uien-tomatensoep *acquacotta*, en *caciucco*, vissoep uit Livorno. Voor feestdagen worden op het platteland al eeuwenlang speciale gerechten bereid, en ook de keuken van de rijke Florentijnen is erg verfijnd. Zelfs de oorsprong van de Franse keuken ligt in Florence: toen Catharina De' Medici in de zestiende eeuw trouwde met koning Hendrik II, nam zij haar Florentijnse keukenpersoneel mee naar Parijs – en deze *maestri* leerden hun Franse collega's de basis van de huidige *haute cuisine*.

Voor liefhebbers van gastronomie is Toscane een waar winkelparadijs: olijf-

2 Het Florence van de Florentijnen – de wijk Oltrarno

Kaart: ► Kaart 2, A-F 4-8, Stadsplattegrond: blz. 38

In het zomerseizoen zijn de Florentijnen in de stad vaak in de minderheid. Op de zuidelijke oever van de Arno is dat anders. Ook hier vindt u veel toeristen, maar vooral 's avonds is de wijk het trefpunt van de Florentijnen.

Niet ver van de oever van de Arno verheffen zich de muren van het imposante **Palazzo Pitti** ²³. Dit paleis was driehonderd jaar lang, van 1560 tot 1860, de residentie van de Toscaanse groothertogen; daarna kwam het in handen van de Italiaanse koningen. Sinds 1919 worden hier de enorme kunstcollecties van de familie De' Medici tentoongesteld. In de schilderijenzalen hangen meesterwerken van onder anderen Titiaan, Rafaël, Rubens, Velázquez en Caravaggio. De Appartamenti Monumentali, de woon- en pronkkamers van de Medici-familie en de Italiaanse koningen, zijn nog in hun oorspronkelijke staat te bewon-

deren. Het Museo degli Argenti toont staaltjes kunstnijverheid van hoog niveau, zoals een verzameling antieke vazen. Via de binnenplaats van het Palazzo Pitti komt u uit bij de **Bobolituinen** ²⁴, het mooiste park van de stad. In dit park staan zo'n tweehonderd standbeelden, maar er zijn ook een aantal fonteinen, kunstmatige grotten, obeliskken, een theater en een café.

Een straat vol antiek

In de wijk Oltrarno bevindt zich een straat met een rij erg interessante winkels. In de Sdrucchiolo dei Pitti, de straat tegenover het Palazzo Pitti, zijn bij **Geraldine Taylor** ⁷ (Sdrucchiolo dei Pitti 6r) zelfgemaakte kleding, tassen, riemen, schoenen en zelfs sjaaltjes voor honden en hondenlijnen te koop. De eigenaresse maakt haar producten alleen op bestelling en desgewenst op maat.

Schuin ertegenover verkoopt Stefania Morosini origineel antiek in haar kleine

In de Dom van Pisa: de gotische kansel van Giovanni Pisano

Met liefde bereid – Il Cucciolo ²:

Vicolo Rossellini 9, tel. 050 260 86, zo.-avond gesloten, lunchmenu € 10, à la carte circa € 25. Gemoedelijk en ouderwets ingericht, met stevige kost, onder andere nog maar zelden geserveerde plaatselijke specialiteiten; veel biologische producten.

In de toren – Antica Trattoria Il Campano ³: Via Cavalca 19, tel. 050 58 05 85, wo. en do.-middag gesloten, hoofdgerecht circa € 16. Een jong publiek, gezellige sfeer en goed eten, in deze middeleeuwse toren in de marktwijk. Eet hier bijvoorbeeld de *linguine di San Raniero*, pasta met een pesto van gedroogd fruit.

⁴ zie blz. 72.

Winkelen

Kleding en schoenen vindt u in de elegante winkels aan de **Borgo Stretto ¹**. Elk tweede weekend van de maand (behalve in aug.) staan tussen de Via Oberdan en de Piazza dei Cavalieri de kramen van de enorme **antiek- en vlooi-enmarkt ¹**.

Sport en activiteiten

Zwemmen: het 'huisstrand' van Pisa ligt in Marina di Pisa, 11 km zuidwestelijk, aan de monding van de Arno.

Informatie

Toeristenbureau: APT, Piazza Vittorio Emanuele II 16, tel. 050 422 91, www.pisaunicaterra.it.

Bus en trein: Pisa is een knooppunt op de routes Genua-Rome en Pisa-Florence. Er zijn goede verbindingen met Viareggio, Livorno, Grosseto, Lucca en Florence.

Regata di San Ranieri: 17 juni. Een roeiwedstrijd op de Arno ter ere van de beschermheilige van de stad.

Gioco del Ponte: laatste zo. in juni. In een wedstrijd tussen de verschillende wijken gaat het erom wie een kar op rails over de Arnobrug naar de overkant kan duwen – beide kanten proberen het gevaarte de andere kant op te duwen.

Botenrace: elke vier jaar in juni. De vier middeleeuwse zeerepublieken Venetië, Genua, Amalfi en Pisa strijden hierbij tegen elkaar.

Een kleurrijk spektakel: de beroemde Palio van Siena

Met 36 soorten bier, waarvan 9 op fust, biedt deze disco een voor Italiaanse begrippen zeer uitgebreid assortiment aan bieren. In de **Osteria dei Bigelli** ², direct ernaast, kunt u op de vroege avond

uitstekend eten – iets wat in deze toeristische stad niet vanzelfsprekend is! Later is er dan bier, wijn, whisky, rum of grappa en gaat het geluidsniveau zowel binnen als buiten flink omhoog.

Informatie

Palazzo Pubblico ⁸: Piazza del Campo, 1 nov.-15 mrt. dag. 10-18, 16 mrt.-31 okt. dag. 10-19 uur.

Dicht bij de Campo

Il Carroccio ³: Via del Casato di Sotto 32, tel. 057-74 11 65, wo. gesloten, menu € 30-35. Een populair restaurant, op slechts een paar passen verwijderd van de Piazza del Campo: de veelzijdige keuken serveert onder andere radicchiorisotto met pijnboompitten en

Parmezaanse kaas, kip met eekhoorn-tjesbrood en courgette en ricottaroom met chocolade.

's Avonds op het mooiste plein van Italië

La Birreria ¹: Piazza del Campo 58, tel. 057 728 44 24, www.birreriasiena.it, dag. 8-3 uur.

L'Osteria dei Bigelli ²: Piazza del Campo 60, tel. 057 74 27 72, www.osteriabigelli.it, dag. 10-2 uur, menu circa € 35.